

UNIVERZITA
KARLOVA

Diskriminace osob s nadváhou a obezitou v ČR

Analýza

Bc. Petra Pilcová

Duben 2022

Obsah

Úvod	3
Diskriminace na základě nadváhy a obezity se stává v České republice celospolečenským problémem	4
Vzorce chování.....	4
Struktura systému	6
Mentální modely.....	7
Faktické údaje	8
Mentální modely společnosti podporující diskriminaci	9
Kult štíhlosti.....	9
Důraz na zdravý životní styl	9
Zvyšující se nároky společnosti na dokonalý vzhled.....	9
Snaha naplnit současné normy společnosti.....	9
Diskriminace osob s nadváhou a obezitou v praxi.....	10
Vliv na sebepojetí diskriminované osoby s nadváhou a obezitou	11
Vliv na zdravotní stav diskriminované osoby s nadváhou a obezitou	12
Současná řešení + Právní ne/uspořádání – mezery a potřeby změny.....	13
Současná řešení + Občanská participace – mezery a potřeby změny	14
Výzkum	14
Občanská společnost	14
Osobní rovina.....	14
Závěr.....	15

Úvod

Téma je v české společnosti určitým tabu. Vyskytuje se na každodenní bázi, a jak uvidíme, skoro ve všech sférách života a narušuje tak integritu jedince s nadváhou nebo obezitou. Diskriminace na základě nadváhy a obezity zůstává v současné společnosti, a nejen v České republice jednou z mála akceptovaných a tolerovaných diskriminací.¹ Často je totiž mezi lidmi přítomna tzv. fat phobia (patologický strach z tloušťky),² která většinou vede k projevu fat shamingu. Nacházíme se sice v době, kdy je právo na rovné zacházení již automatické, práva jednotlivých skupin lidí jsou jasně vymezena, jen na lidi s nadváhou nebo obezitou se zapomíná. A to pravděpodobně proto, že vlastnosti jako nadváha a obezita jsou nezdravé a proto odsouzeníhodné? Nemají však mít osoby s nadváhou nebo obezitou stejná práva jako ostatní? Tedy právo nebýt diskriminován na jakémkoliv základě? Autorka výzkumu si není vědoma, že by se na akademické úrovni někdo této problematice věnoval. Chybí zde dostatečné množství výzkumů, které by reflektovaly současný stav, jako je tomu například v USA. Cílem výzkumu je tak nabídnout alespoň základní náhled na problematiku, který může vést k rozpracování dalších dílčích výzkumů.

NAVZDORY SPOLEČENSKÉ AKCEPTACI A TOLERANCI TÉTO DISKRIMINACE SI ZAČÍNÁ STÁLE VÍCE LIDÍ UVĚDOMOVAT, ŽE FAT SHAMING ROVNÁ SE DISKRIMINACE. I OSOBY S NADVÁHOU A OBEZITOU, KTERÉ JSOU VYSTAVOVANÉ FAT SHAMINGU DENNĚ, SE ZAČÍNÁJÍ HLÁSIT O SVÁ PRÁVA. ZAČÍNÁJÍ SI UVĚDOMOVAT, ŽE BEZ OHLEDU NA JEJICH VÁHU MAJÍ STEJNÁ PRÁVA JAKO OSTATNÍ.

¹ Wang, S. S., Brownell, K. D., & Wadden, T. A. (2004). The influence of the stigma of obesity on overweight individuals. *International Journal of Obesity*, 28(10), 1333-1337.

² Robinson, B. "B. " E., Bacon, L. C., & O'reilly, J. (1993). Fat phobia: Measuring, understanding, and changing anti-fat attitudes. *The International journal of eating disorders*, 14(4), 467-480.

Diskriminace na základě nadváhy a obezity se stává v České republice celospolečenským problémem

Vzorce chování

Více méně můžeme vidět diskriminaci na základě nadváhy a obezity ve všech sférách života. I tam, kde bychom to nečekali.

První, kde se může člověk s touto diskriminací setkat je **rodina**. Je to základní stavební jednotka člověka, obzvláště dítěte. Zde se však může osoba potkat s ponižováním jeho nadváhy, nebo obezity, které v člověku utváří hluboké trhliny právě proto, že ponižení přichází od rodinných příslušníků.

Už v době, kdy dítě navštěvuje základní **školu** a poté vyšší stupně škol, se může setkat s šikanou spojenou s jeho nadváhou, nebo obezitou.

Od útlého dětství také většina dětí vykonává nějakou **sportovní aktivitu** v různých sportovních klubech. I zde se může setkat s tím, že bude ponižován kvůli své nadváze a obezitě. A to s opodstatněním, že sportovec je štíhlý. Pokud dítě sportuje vrcholově přes své dospívání až do dospělosti, kult štíhlosti, internalizovaný skrze trenéry, se může stát jeho vlastní hodnotou.

V průběhu života je také člověk s nadváhou nebo obezitou konfrontován se **zdravotnictvím**, respektive lidmi ze zdravotnictví. Tam, kde většina lidí očekává

pochopení a hledá pomoc, se najednou pro člověka s nadváhou a obezitou může objevit nepochopení a snižování jeho důstojnosti.

V určitou část života se člověk začne ucházet o **zaměstnání**. I zde, nejen při přijímacím pohovoru, ale i přímo na pracovišti, se může člověk s nadváhou a obezitou setkat s posměšky, šikanou, a diskriminací od kolegů.

Člověk si také v průběhu svého života hledá **partnera**. Předpokládáme, že pokud milujeme, bereme druhého takového, jaký je. Avšak citace níže říkají něco jiného. I zde pak nacházíme hluboké šrámy na duších diskriminovaných lidí.

Diskriminace na základě nadváhy a obezity se odehrává v **každodenním životě**, nejčastěji na **veřejnosti**, mezi **přáteli**, na různých společenských akcích, aj. Nejčastěji naprosto cizí člověk, nebo ne tak blízký kamarád se vyjadřují k nadváze nebo obezitě jiných lidí. Dokáží dehonestovat a ponížít osobu na veřejnosti takovým způsobem, že daná osoba se může přestat ve společnosti cítit dobře.

Struktura systému

Název výzkumu v sobě nese pojem diskriminace. Avšak když se podíváme na právní rámec, kterým by se mohly v případě diskriminace osoby s nadváhou nebo obezitou bránit, tak takový konkrétní rámec neexistuje. Když se podíváme na mezinárodní úmluvy, uvidíme, že neexistuje úmluva přímo pro lidi s nadváhou nebo obezitou. Obezita a nadváha tedy nejsou mezinárodně uznané za zakázaný diskriminační důvod. Můžeme jen nacházet pojem „diskriminace na základně jiného postavení“,³ který se nachází ve Všeobecné deklaraci lidských práv OSN.

Stejně tak na úrovni České republiky neexistuje tato diskriminace jako zakázaná. V Antidiskriminačním zákoně⁴ nenacházíme už ani formulaci „jiné postavení.“

Jediné, s čím se mohou osoby s nadváhou a obezitou „bránit,“ je za prvé postavení těchto vlastností jako zdravotní postižení. Na tomto základě už se dá hovořit o diskriminaci. Nadváha a obezita jsou dle WHO definovány jako nemoc.⁵ Jako nemoc pak můžeme hodnotit nadváhu a obezitu jako diskriminační důvod zdravotního postižení. Dále se tyto osoby mohou odkazovat na právo na ochranu osobnosti a důstojnosti.⁶ Lépe na tom jsou lidé v pracovně-právním vztahu. Zde se jedná o právo na rovné zacházení.⁷ Zde je vycházeno z předpokladu, že jakýkoliv zaměstnanec nesmí být diskriminován z jakéhokoliv důvodu.

Dalším problémem v této oblasti je, že v České republice neexistuje právní precedenc, neboli rozsudek, kterým by se dalo posuzovat další případy. Na mezinárodní úrovni existuje jen rozsudek Soudního dvora z roku 2014.⁸ Zde je řečeno, že pokud by se jednalo o obezitu jako zdravotní postižení, už by se mohlo o diskriminaci jednat.

³ Universal Declaration of Human Rights | United Nations. Welcome to the United Nations [online]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.

⁴ 198/2009 Sb. Antidiskriminační zákon. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 31.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198?text=jin%C3%A9>.

⁵ Obesity and overweight. WHO | World Health Organization [online]. Copyright © [cit. 31.03.2022]. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>.; Obesity. WHO | World Health Organization [online]. Copyright © [cit. 31.03.2022]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/obesity#tab=tab_1.

⁶ 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 31.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>. Článek 10.

⁷ 262/2006 Sb. Zákoník práce. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 31.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262?text=rovn%C3%A9%20zach%C3%A1zen%C3%AD>. Paragraf 1a.

⁸ C-354/13, Fag og Arbejde vs. Kommunernes Landsforening [online]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-354/13&language=CS>

Shrnuto, v České republice neexistují jasné právní mechanismy, které by bránili osoby s nadváhou nebo obezitou před diskriminací na tomto základě.

Mentální modely

Jak již bylo v úvodu řečeno, diskriminace na základě nadváhy a obezity je v českém společenském prostředí stále udržovanou diskriminací, která je tak akceptována a podporována. Tato diskriminace pravděpodobně vychází z již delší dobu trvajících kultu štíhlosti. Ten dává důraz na štíhlost jako jednu z norem současné krásy. Tuto krásu je třeba udržovat. Proto osoby, které kultu podléhají, vynakládají značné úsilí pro to, aby byly štíhlé. Tímto úsilím je myšlen obecně aktivní životní styl. Osoby s nadváhou a obezitou jsou pak viděny jako protiklad k aktivnímu životnímu stylu. Jsou nahlíženy jako líné, bez vůle, bez sebezapření, bez disciplíny, bez sebevědomí.

Mimo kult štíhlosti a krásy je také tato vlastnost spojena s tím být zdravý. Jako opozitum pak lidé, kteří diskriminují, vidí nadváhu a obezitu jako nezdravou. A co je nezdravé, to je v dnešní společnosti považované za nežádoucí, odsouzeníhodné.

I KDYŽ VÍME, ŽE NADVÁHA A OBEZITA ZDRAVÉ NEJSOU, A MOHOU IMPLIKOVAT ZDRAVOTNÍ POTÍŽE, NEMĚL BY BÝT PŘÍSTUP SPÍŠE TAKOVÝ, ŽE TĚMTO LIDEM NABÍDNEME POMOCNOU RUKU V TOM DOSTAT SE DO ZDRAVÉ FORMY? NENÍ ODSOUZENÍ SPÍŠE NASMĚROVÁNÍ OSOBY S NADVÁHOU NEBO OBEZITOU DO IZOLACE, VE STRACHU Z PONÍŽENÍ?

Faktické údaje

FAKTICKÉ ÚDAJE

Mezinárodní studie

Porovnání USA, Kanady, Austrálie a Islandu = projevy diskriminace podobné napříč zeměmi

Evropské výzkumy

18,7 % osob zažívá stigmatizaci na základě obezity

38 % osob zažívá stigmatizaci na základě těžké obezity

Sdělovací prostředky

72% obrazů a 77% videí je zobrazováno se stigmatizací lidí s nadváhou a obezitou

Zobrazování obezity může klást důraz na vytvoření kultury diskriminace na základě nadváhy a obezity

Sociální sítě

Vysoké procento konverzací na vykazuje přítomnost fat shamingu

Jednotlivá odvětví

47% dívek a 34% chlapců popisuje zkušenost s tím, že byli diskriminováni členy jejich rodiny

69% dospělých má zkušenost se stigmatizací na základě obezity ze strany profesionálů ve zdravotnictví

Děti školního věku čelí o 63 % větší šanci šikany v důsledku obezity

54% dospělých s obezitou hovoří o stigmatizaci jejich kolegy v zaměstnání

Výzkumy ukazují, že fat shaming má opačný efekt, než hubnutí = naopak způsobuje stres, přejídání a vyhýbání se fyzické aktivitě

⁹ Veškeré údaje uvedené v tabulce vycházejí z: Weight bias and obesity stigma: considerations for the WHO European Region. WHO. [online]. Copyright © [cit. 3.4.2022] Dostupné z: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/351026/WeightBias.pdf

Mentální modely společnosti podporující diskriminaci

Kult štíhlosti

Můžeme mu porozumět jako důraz společnosti na štíhlé tělo, linii, vzhled. Slovo kult odkazuje k určité patologii tohoto důrazu, která pak právě vede k diskriminaci. Kult štíhlosti však vytváří ještě něco dalšího, co je pro osoby s nadváhou nebo obezitou dehonestující. Tím je na mysli fakt, že když přijmeme kult štíhlosti jako společensky akceptovaný, cokoliv odlišujícího se je nemístné. Nadváha a obezita se stávají společenským stigmatem.

Důraz na zdravý životní styl

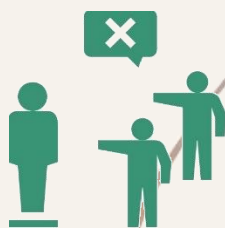
Jistě, žít zdravě je důležité, ale společnost, nebo jednotlivci poté soudí vše, co do škatulky „zdravý životní styl“ nespadá. Nadváha a obezita do zdravého životního stylu nezapadají, tudíž jsou odsouzeníhodné. Kvůli odsuzování a zdravému životnímu styl pak může dojít ke zvnitřnění těchto hodnot a dojít až k strachu z nadváhy a obezity.

Zvyšující se nároky společnosti na dokonalý vzhled

Přirozeně tíhneme k tomu naplňovat určité nároky společnosti, protože díky tomu se můžeme stát oblíbenými, atraktivními. Dokonalý vzhled v současnosti znamená být štíhlý/á. Proto poté dochází ke zvnitřnění toho být štíhlý/á. Dostáváme opět k tomu, že pokud člověk splňuje tyto nároky a zároveň jsou tyto nároky ve společnosti podporovány, dochází k tomu, že ten, kdo splňuje, odsuzuje ty, kteří tyto nároky nesplňují.

Snaha naplnit současné normy společnosti

Mimo dokonalý vzhled, být štíhlý/á znamená také naplňovat současnou i historicky danou normu společnosti. Kdo nezapadá do této normy, je odsuzován za svou odlišnost. Zde to jsou osoby s nadváhou a obezitou. Takové myšlení pak u lidí vytváří tzv. fat phobii. Kdo má strach z tloušťky, často ho projevuje tzv. fat shamingem, neboli nadáváním a odsuzováním lidí s nadváhou nebo obezitou.

**NA VŠECH ÚROVNÍCH PAK VEDOU KROKY K PODPĚŘE A AKCEPTACI
DISKRIMINACE!**

Diskriminace osob s nadváhou a obezitou v praxi

ÚROVEŇ	CITACE	ZDROJ	POZNÁMKY
SPOLEČNOST	„Cizí osoba na veřejnosti: „Slečno, ten hamburger byste ale neměla jíst!“	Rozhovor s respondentkou	Paradoxem je, že respondentka jí zdravě, jen jednou za čas „zhřeší.“
ZAMĚŠTNÁNÍ	„Je nám líto, ale vzhledem k Vaší nadváze nemůžete tuto práci vykonávat.“	Příklad	Přesto, že je definováno právo na rovné zacházení v pracovně-právním vztahu, tato diskriminace se často děje.
SPORT	„Knedlíky bys při své váze neměla jíst.“	Vlastní zkušenost	Jako dítě jsem dělala vrcholově synchronizované plavání, kde jsem byla diskriminována na základě nadváhy.
ŠKOLSTVÍ	Učitelka: „To je dobře, že jsi zhubla, takhle Ti to sluší víc.“ Student: „Vypadáš jako Věstonická venuše.“	Vlastní zkušenost	Jak je zmíněno ve faktických údajích, tato diskriminace se děje velice často. Není neobvyklá i ze strany učitelů. ¹⁰
PARTNERSTVÍ	„Kdybys zhubla, tak by ses mi líbila víc.“	Podcast Sádlo ¹¹	K diskriminaci v rámci partnerského vztahu zatím nejsou dostupné výzkumy.
KAMARÁDSKÉ VZTAHY	„Já vím, že pro Tebe musí být těžké si najít partnera.“ (odkaz na mou nadváhu)	Vlastní zkušenost	V rámci vrstevnických vztahu se naplňování normy být štíhlý/á projevuje velice často.
RODINA	„Hlavně nebud' nikdy tlustá, to je to nejhorší, co se může ženě stát!“	Podcast Sádlo	Toto řekl dědeček své malé vnučce! Kritizování vlastních dětí za nadváhu nebo obezitu je častým jevem.
ZDRAVOTNICTVÍ	Vstoupím do ordinace svého lékaře a první co slyším: „Tak co ta Vaše nadváha?“	Vlastní zkušenost	Fat shaming je dle výzkumů přítomný paradoxně ve zdravotnictví. Tam, kde by člověk naopak čekal pochopení a pomoc. ¹²

¹⁰ Weight bias and obesity stigma: considerations for the WHO European Region. WHO. [online]. Copyright © [cit. 3.4.2022] Dostupné z:

https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/351026/WeightBias.pdf

¹¹ Sádlo | Radio Wave. Radio Wave [online]. Copyright © 1997 [cit. 03.04.2022]. Dostupné z:

<https://wave.rozhlas.cz/sadlo-8398667>

¹² Blumberg, P., & Mellis, L. P. (1985). Medical students' attitudes toward the obese and the morbidly obese. The International journal of eating disorders, 4(2), 169-175.

Vliv na sebepojetí diskriminované osoby s nadváhou a obezitou¹³

Není výjimkou, že osoby s nadváhou a obezitou si fat phobii internalizují a podle toho utváří své sebepojetí.

VLIV NA SEBEPOJETÍ DISKRIMINOVANÉ OSOBY S NADVÁHOU A OBEZITOU

Osoba s nadváhou a obezitou si často internalizuje stigma nadváhy a obezity a považuje je za odsouzeníhodné

POCITY	SEBEOBRAZ	PSYCHIKA	VYHÝBAVOST
Osamělost	Nízké sebehodnocení	Deprese	Vyhýbání se fyzické aktivitě
Bezcennost	Nízké sebevědomí	Úzkosti	Vyhýbání se zdravotnické péči
Izolace	Špatný obraz vlastního těla	Suicidální chování a myšlenky	
	Nespokojenost s vlastním tělem	Stresem vyvolaná patofyziologie	
		Maladaptivní vzorce příjmu potravy	
		Jiná psychická onemocnění	

¹³ Zdroj pro celou kapitolu: Weight bias and obesity stigma: considerations for the WHO European Region. WHO. [online]. Copyright © [cit. 3.4.2022] Dostupné z: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/351026/WeightBias.pdf

Vliv na zdravotní stav diskriminované osoby s nadváhou a obezitou

Tato diskriminace vychází z několika faktorů/vlivů. Vychází z předpokladu, že osoba nesplňuje určitou normu. Konkrétně kult štíhlosti. Dalším faktorem je to, jakým způsobem je prezentována štíhlost v médiích. A v opozitu k tomu, jak je prezentována nadváha a obezita. Mezi diskriminaci dále patří samozřejmě odsuzování obezity, obviňování osob, že si za nadváhu a obezitu mohou samy, nebo jsou obviňovány za neschopnost, lenost, bez vůle zhubnout.

Všechno to vede k počáteční stigmatizaci a psychickým problémům. Výsledkem při propuknutí psychického onemocnění je potřeba akutní a dlouhodobé léčby v psychoterapii a psychiatrii. A to vede k sekundární stigmatizaci, protože v naší společnosti je duševní onemocnění stále ještě někde bráno jako stigma.

Pokud bychom se podívali na konkrétní data psychických problémů v ČR, uvidíme, že zde je nejenom riziko sebevražd a úmrtí z důvodu podvýživy, ale že až 10 % osob s poruchou příjmu potravy (PPP) zemře v důsledku tohoto onemocnění. A když se vrátíme k léčbě diskriminovaných osob, vidíme alarmující čísla za rok 2017: 3731 osob s PPP bylo léčeno ambulantně a 454 osob v pobytových zařízeních.¹⁴

¹⁴ Weight bias and obesity stigma: considerations for the WHO European Region. WHO. [online]. Copyright © [cit. 3.4.2022] Dostupné z: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/351026/WeightBias.pdf

Současná řešení + Právní ne/uspořádání – mezery a potřeby změny

Nejsilnější, ale zároveň i nejabstraktnější právní ochranou před touto diskriminací je právo na ochranu osobnosti a důstojnosti.¹⁵ Lidé se na toto právo mohou odkazovat, jelikož tato diskriminace vede k narušení důstojnosti a osobnosti. Nicméně, neexistuje konkrétní právní rámec, který by bránil a zastřešoval práva lidí s nadváhou a obezitou. Z toho může vyplývat, že stejně tak jako existují úmluvy o právech dítěte, lidí zdravotně postižených, atd., mohla by se, nebo by se spíše měla vytvořit úmluva o právech osob s nadváhou a obezitou. A to ve výsledku nejen proto, aby se tyto osoby mohly bránit, ale aby si i ti, kdo diskriminují uvědomili, že narušují práva ostatních, a že tím způsobují druhým nejen zdravotní problémy.

Ve světě se už několikrát při soudních sporech odkazovalo na nadváhu a obezitu jako zdravotní postižení.¹⁶ Je to sice v současnosti jedna z mála možností, jak se bránit, avšak není určení nadváhy a obezity jako zdravotního postižení samotná diskriminace? Ano, WHO sice definovala nadváhu a obezitu jako nemoc, ale proč bychom měli považovat nadváhu a obezitu za postižení? Ve většině případů nadváha a obezita nejsou ničím, co by osobu omezovalo. Proto dalším možným řešením by mohla být implementace nadváhy a obezity jako diskriminačních důvodů do Antidiskriminačního zákona ČR.¹⁷

OCHRANA ÚMLUVOU A ANTIDISKRIMINAČNÍM ZÁKONEM ČR BY MOHLA VÉST K OCHRANĚ DISKRIMINOVANÝCH OSOB, KE ZVÝŠENÍ POVĚDOMÍ O DISKRIMINACI, O TOM, ŽE TAKOVÁ DISKRIMINACE EXISTUJE, A ŽE TI, KDO DISKRIMINUJÍ, PORUŠUJÍ PRÁVO.

¹⁵ 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 31.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>. Článek 10

¹⁶ Nejznámější: C-354/13, Fag og Arbejde vs. Kommunernes Landsforening [online]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-354/13&language=CS>

¹⁷ 198/2009 Sb. Antidiskriminační zákon. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

Současná řešení + Občanská participace – mezery a potřeby změny

Výzkum

Výzkumy jsou důležité jak pro pochopení stávající situace, tak pro změnu situace. Aby mohl vzniknout právní dokument, je třeba provést výzkumné šetření. Jenomže pokud se podíváme na výzkumy v České republice, které by se touto diskriminací zabývaly, zjistíme, že žádné neexistují. To samozřejmě odpovídá obecnému nevědomí společnosti v ČR o této diskriminaci. Existují spíše projekty jako například podcast Sádlo, který mapuje různá odvětví života a jak se jimi diskriminace prolíná. Například v USA, jako příklad dobré praxe, existuje nespočet výzkumů a odborné literatury zaměřující se na diskriminaci. Je třeba soustavného vědeckého výzkumu, který bude přinášet data, jak to u nás s touto diskriminací vypadá. Je možné se v USA inspirovat ve výzkumných metodách. Aby výzkum fungoval systematicky a byl zastřešen, bylo by třeba, aby vznikl ústav fat studies při různých univerzitách a výzkumných pracovištích.

Občanská společnost

V současnosti se přímo fat shamingem zabývá podcast „Sádlo.“ Autorka zpovídá respondentky v jednotlivých aspektech života. Podcast má velký ohlas ve společnosti a sama autorka říká, že netušila, jakou spustí lavinu reakcí, a že se jí bude ozývat tolik žen, které mají zkušenost s touto diskriminací.¹⁸ Zatím největším počinem občanské společnosti je projekt „Moje tělo je moje.“ Projekt se snaží o osvětu nejen v oblasti fat shamingu a fat phobie. Bohužel je to zatím však jen projekt. Chybí tak organizace, která by se mohla stavět za práva lidí s nadváhou a obezitou. Odpovědí na řešení je pak vznik takové organizace. Ta by obhajovala práva těchto lidí, ale mohla by i šířit osvětu, poskytovat poradenství, aj.

Osobní rovina

Osobní rovina je asi ta nejchoulostivější oblast, kterou jsme se zde zabývali. Člověk sám vnímá, že je nějakým způsobem diskriminován, ale často to lidé neumějí pojmenovat. A v tom spočívá problém. V České republice chybí povědomí o existenci této diskriminace. Povědomí o tom, že to, čeho se lidé dopouští na druhých může být porušování jejich práv. Proto je třeba šířit informace o existenci diskriminace, o právech těchto lidí, ale i o tom, že taková diskriminace je nepřípustná.

¹⁸ Odjistila jsem bombu, říká autorka podcastu Sádlo • RESPEKT. RESPEKT [online]. Copyright © [cit. 03.04.2022]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/rozhovor/odjistila-jsem-bombu-rika-autorka-podcastu-sadlo>.

Závěr

Analýza poskytla jen hrubý náhled problematiku. Je odrazovým můstkem pro další výzkumy, kdy každá z dílčích částí zde zmíněných může být dále zkoumána. Pozitivní však je, že už existují takové výzkumy v USA a v jiných zemích, od nichž se můžeme inspirovat. Například v USA už mají vyvinuto několik výzkumných dotazníků a bodových škál, kterými se dá měřit fat phobia, nebo fat shaming.¹⁹ Nezačínali bychom úplně od začátku.

Řešení, která jsem zde nadnesla jsou celkem jasná a logická. Například u organizace obhajující práva lidí s nadváhou nebo obezitou jsem se inspirovala její existencí v USA. Potřeba úmluvy, nebo implementace této diskriminace do antidiskriminačního zákona se mi jevila zřejmá. Různé výzkumné ústavy v USA na ni také poukazují.²⁰

Pokud by se v právní rovině podařilo prosadit nadváhu a obezitu jako zakázaný diskriminační důvod, mohli by se lidé lépe bránit. A fakt, že by věděli, že se jim děje bezpráví je odlehčující. Tím bychom se pak mohli dostat k redukci psychických onemocnění vznikajících jako důsledek této diskriminace, a tím k lepšímu zdravotnímu prospívání populace.

¹⁹ Například: Lewis, R. J., Cash, T. F., Jacobi, L., & Bubb-Lewis, C. (1997). Prejudice toward fat people: the development and validation of the antifat attitudes test. *Obesity research*, 5(4), 297–307.

²⁰ Například: Policymakers | UConn Rudd Center for Food Policy & Health. Home | UConn Rudd Center for Food Policy & Health [online]. Copyright © [cit. 03.04.2022]. Dostupné z: <https://uconnruddcenter.org/research/weight-bias-stigma/weightbias-policymakers/>.